

Sygn. akt VI U 814/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2019 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: E. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 11 lutego 2019 r., znak: (...)

w sprawie: E. W.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury ubezpieczonej E. W. rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 29 stycznia 2019 r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.
- 3) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., przyznając ubezpieczonej E. W. prawo do emerytury od dnia 29.01.2019 r., odmówił ubezpieczonej przy ustaleniu wysokości emerytury prawa do rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach, na podstawie art. 4 oraz art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczona nie udowodniła 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, bowiem zapis w świadectwie pracy nie spełnia wymogów formalnych w zakresie uznania charakteru pracy w szczególnych warunkach.

Od tej decyzji ubezpieczona wniosła odwołanie wskazując, że w okresie od 21.06.1976 r. do 28.11.1982 r. a od 7.07.1997 r. do 17.10.2001 r., od 20.11.2001 r. do 19.04.2004 r. , od 28.04.2004 r. do 04.07.2004 r., od 31.07.2004 r. do 17.11.2005 r., od 19.05.2006 r. do 29.10.2006 r., od 18.01.2007 r. do 20.11.2009 r. w Hucie (...) w I. pracowała przy pracach z pkt. 12 działu XIII zał. A rozporządzenia z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach i okresy te po zsumowaniu łącznie dają ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach co uprawnia ubezpieczoną do rekompensaty z art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczona wniosła o zmianę decyzji i przyznanie prawa do rekompensaty oraz zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona E. W., urodzona (...), decyzją z dnia 11.02.2019 r. uzyskała prawo do emerytury od dnia 29.01.2019 r. t.j. od spełnienia warunków uprawniających do emerytury. W decyzji o przyznaniu emerytury nie uwzględniono do wysokości emerytury rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na brak świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

dowód: wniosek i decyzje w aktach rentowych

E. W. skończyła szkołę przyzakładową w Hucie (...) w latach 1974-1976. Zdobyła zawód zdobnika szkła. Od 21.06.1976 r. ubezpieczona została zatrudniona w tej Hucie jako zdobnik szkła i ręcznie zdołała krysztaly (punkt 12 działu XIII załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.) wykonując tę pracę do listopada 1982 r. W międzyczasie ubezpieczona ukończyła technikum szklarstwa. Po urazie, który miał miejsce w 1982 r. przesunięto ubezpieczoną do łżejszej pracy w administracji, gdzie pracowała do 13.02.1995 r. Dnia 7.07.1997 r. ubezpieczona wróciła do pracy w Hucie i zaczęła pracować jako brakarz a do jej obowiązków należało obcinanie nadmiaru szkła od każdego wyrobu, który znajdował się na taśmie produkcyjnej. Wyroby ubezpieczona odkładała na wózki i następnie sortowała je, odkładając braki i wyroby dobre. Oba rodzaje prac ubezpieczona wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do 31.01.2009 r. Jako brakarz, czyli kontroler jakości ubezpieczona pracowała faktycznie przy formowaniu wyrobów szklanych (punkt 3 działu XIII załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.), bo formowanie to następowało poprzez obcinanie tych nawisów szklanych.

Ubezpieczona nie korzystała z urlopów bezpłatnych.

W punkcie 8 świadectwa pracy ubezpieczonej z dnia 30.01.2009 r. wystawionego pracodawcą nie wskazano, że ubezpieczona wykonywała prace w szczególnych warunkach z odwołaniem do przepisów rozporządzenia z dnia 7.02.1983 r.

dowód: dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonej, świadectwo pracy ubezpieczonej z dnia 30.01.2009 r. w aktach rentowych, zeznania świadków G. P., T. B., P. G., H. P., G. R. i T. W., zeznania ubezpieczonej-zapis A/V k.55

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów w aktach osobowych ubezpieczonej oraz w jej aktach rentowych, których prawdziwości strony nie kwestionowały oraz zeznań świadków G. P., T. B., P. G., H. P., G. R. i T. W. oraz ubezpieczonej, które były zgodne i opisywały z własnych obserwacji świadków pracę ubezpieczonej oraz znajdowały potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych. Dlatego, zdaniem Sądu Okręgowego zeznania świadków i ubezpieczonej zasługiwały na wiarę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, zdaniem Sądu Okręgowego, w sposób niebudzący wątpliwości, że ubezpieczona w okresie w od 21.06.1976 r. do 28.11.1982 r. a od 7.07.1997 r. do 17.10.2001 r., od 20.11.2001 r. do 19.04.2004 r., od 28.04.2004 r. do 04.07.2004 r., od 31.07.2004 r. do 17.11.2005 r., od 19.05.2006 r. do 29.10.2006 r., od 18.01.2007 r. do 20.11.2009 r. w Hucie (...) w I. pracowała przy pracach z pkt. 3 (formowaniu wyrobów szklanych) i 12 (ręcznym zdobieniu szkła) działu XIII załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie

wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i okresy te po zsumowaniu łącznie dają ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Stosownie do treści art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 965) rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej.

W art. 21 i 23 ww. ustawy określono warunki nabycia prawa do rekompensaty i sposób jej przyznawania. Zgodnie z art. 21 ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Artykuł 23 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, iż ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Rekompensata jest zatem odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabeżdą prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (analogiczne stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 listopada 2010 r. (K 27/09, OKT-A 2010, Nr 9, poz. 109).

W związku z powyższym, aby przyznać ubezpieczonej prawo do rekompensaty, ubezpieczona musiała udowodnić, że ma co najmniej 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd dokonał więc oceny ustalonego stanu faktycznego w kontekście przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z treścią art.32 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. w sprawie emerytur i rent z FUS -ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet.) W myśl ustępu 2 art.32 cytowanej ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ustępie 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepisy rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r, które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Niemniej jednak należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z powołanymi przepisami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a

ich dopuszczenie za celowe. Zaliczenie nieudokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych. Nie ulega wątpliwości, że w postępowaniu o świadczenie emerytalno-rentowe dopuszczalne jest – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85, LEX nr14635) – przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia.

Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika.

Postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd potwierdziło fakt pracy ubezpieczonej w spornym okresie w szczególnych warunkach o których mowa w dziale XIII poz.3 i 12 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r., i okres ten przekraczał 15 letni okres, czego nie kwestionował organ rentowy.

Mając na względzie powyższe, skoro ubezpieczona spełniła warunki do uzyskania spornego świadczenia w postaci rekompensaty jako dodatku do kapitału początkowego, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł jak w wyroku.

Na zasadzie art. 118 ust 1 a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na brak w sprawie świadectwa pracy w szczególnych warunkach, co wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem na okoliczność charakteru pracy ubezpieczonej.

O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. oraz na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, oceniając nakład pracy pełnomocnika w niniejszej sprawie jako uzasadniający przyznanie wynagrodzenia w wysokości podwójnej stawki podstawowej, która w tej kategorii spraw wynosi 180 zł.

SSO Ewa Milczarek